

60 . Ripiceni | Comuna: Ripiceni | Județ: Botoșani | Punct: Holm/Telescu | Anul: 2022

Anul: 2022

Cod RAN: 38740.03

Perioade: Preistorie

Epoci: Eneolitic, Hallstatt

Tipuri sit: descoperire funerară, descoperire izolată, exploatare/carieră

Autori: Dumitru Boghian, Andrei Asăndulesei, Aurel Melniciuc, Sorin Ignătescu, Dumitru-Ionuț Stigleț, Alexandru Pascariu, Irina Rusu, Eduard Gheorghe Setnic, Alexandru Ciobanu

Instituții: Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Muzeul Județean Botoșani, Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava, Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava, Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava, Muzeul Județean Botoșani

Nr. autorizație: 22

Data autorizației: 2022-03-18

Raport de cercetare arheologică de la Ripiceni, com. Ripiceni, jud. Botoșani, Punct: Holm/Telescu

Raport

Cercetarea arheologică s-a realizat în perioada 19-30.09.2022, investigându-se cea de-a cincea secțiune transversală (S. VIII/2022), în zona megastructurii, pentru cunoașterea elementelor constructive, a destinației, funcționalității și racordarea cu celelalte complexe; coroborarea datelor arheologice (stratigrafice și planimetrice); recuperarea, conservarea, restaurarea patrimoniului, cu finalitatea valorificării muzeale, științifice și didactice.

Secțiunea S. VIII/2022 (35 x 3,20 m; 112 mp) a fost cercetată parțial, în sectorul sud-estic al megastructurii vizate, cvasi-central pe aceasta, într-o zonă, foarte densă a elementelor de construcție (fig. 1). De la începutul cercetării, între 2-29 m și -0,35 m și -0,85 m adâncime, au apărut cvasi-continuu structurile/locuințele S/L 5-7, prezentând mai multe niveluri de lipituri arse, din care cauză am reușit doar investigarea completă și demontarea primului nivel al acestora (m. 2-29) și efectuarea celei de-a doua demontări, pentru 11-22 m. Extremitățile secțiunii, pe traseele șanțurilor de împrejmuire ale megastructurii, au fost investigate exhaustiv (0-3 m, 21,5-23,5 m și 28-35 m, între -1,70 m și -2,25 m, față de suprafața actuală). Suprafața cercetată a fost prezervată cu folie polietilenică și acoperită cu pământ.

S-a putut observa că în S. VIII/2022 realitățile arheologice sunt parțial asemănătoare cu cele din S. IV/2016, S. V/2018, S. VI/2019 și S. VII/2021[1], diferențele constând în prezența suprafețelor extinse și continue de lipituri arse, suprapuse/orientate diferit, care indică o altă componentă înălțată a megastructurii.

Stratigrafic, în nivelul arabil (cernoziom calcic levigat; 0-0,30/0,35 m) au fost identificate doar materiale disparate: cucuteniene, Noua și contemporane. Sub acesta, bine individualizat, în zonele fără mase compacte de lipituri, se observă stratul post-eneolitic (-0,30/-0,35 și -0,50/-0,60 m), brun-cenușiu, cu multe lipituri arse, mărunte și purtate, urme de cărbune, fragmente ceramice Noua și cucuteniene. Către baza acestuia (-0,50/-0,60 m), în zonele fără lipituri compacte (0-3 m, 21,5-23,5 m și 28-35 m) s-au identificat suprafețe de „pavaje” discontinue, din lespezi mici și medii de calcar, care pot fi puse în legătură cu nivelul de călcare și eventuale amenajări ocupaționale Noua, cu locuri de prelucrat silexul și piatra și puține fragmente ceramice tipice (oale-sac, cu braie simple în relief).

Deși crestele lipiturilor S/L 6 apar, în zona centrală (11-21 m), de la -0,35 m, nivelul cucutenian, compus dintr-un sol faeozionic, brun cu diferite nuanțe, „încărcat” cu lipituri mărunte, cărbuni disipați, puține materiale osteologice, fragmente ceramice și piese litice, se găsește între -0,60 m și -0,90/-1 m. Cele trei niveluri sunt afectate de numeroase bioperturbații, care împiedică decelarea detaliilor stratigrafice. Sub -1/-1,10 m se găsește solul loessoid, brun deschis-gălbui, în care, în anii anteriori, au fost găsite câteva piese

litice din silex de Prut, de tip Gravettian oriental.

Structura/Locuința S/L 5/2022 (fig. 2) s-a conturat între 3-7 m, de la -0,60/-0,65 m, culmea lutuielilor arse fiind în dreptul m. 5-5,40. Prezenta aceeași înclinare a lutuielilor spre NNE-ENE, către șanțul de împrejmuire (ENE), unde "fața" acestora se găsea la -0,90/-0,95 m. La prima demontare, s-a constatat că lipiturile mai mari se găseau pe „coama” structurii, unele prezentând urmele unor „plase”/panouri de nuiele paralele, altele cu amprente de pari/stâlpi destul de robuști ($\varphi = 12-15$ cm), căzute divers: NNE-SSV și NNV-SSE. Majoritatea lipiturilor erau informe, fără urme de substrucție lemnoasă, rupte și rulate. Au fost recuperate, deocamdată, fragmente ceramice de la vase întregibile, câteva oase și piese litice. Considerăm că este vorba de continuitatea sud-estică a peretelui de incintă de ENE, definit anterior.

Structura/Locuința S/L 6/2022 (fig. 4) centrală, este deosebit de mare (7/8-21,5 m), pluri-compartimentată, fiind mai înaltă decât componentele învecinate ($\approx 0,35/0,40$ m). La prima demontare, s-a constatat că, în dreptul 11-21 m,5 m, majoritatea lutuielilor arse, cu paie/pleavă în compoziție, erau plate (5-7/8 cm), unele relutuite, „spongioase”/expandate și ușoare, căzute în 1-3 straturi, într-o oarecare conexiune, fie orizontal, fie denivelat, peste instalațiile, gropile și podelele parțial adâncite. Acestea proveneau de la partea superioară a pereților, "timpanului" acoperișului și de la planșeu/plafon. De asemenea, s-au observat mai multe moduri de prăbușire a tavanului și pereților arși, mai ales spre interiorul încăperilor.

Sub acestea, este prezent cel de-al doilea nivel de lutuie masive, continue, cu urmele elementelor robuste de substrucție lemnoasă (lodbe, „dulapi”, lătunoaie; $\varphi = 20-30$ cm) și straturi groase de argilă (10-20 cm). Pare a fi vorba de un planșeu masiv (□16 a-c) și de un perete central, de rezistență. Între aceste straturi de lipituri nu au fost găsite materiale arheologice. Doar în □11 b-c, la -0,60/-0,65 m, într-un spațiu cu puține lutuie, sub acestea, se afla un vas mare, spart pe loc. Între 7-9/10 m (fig. 3), suprafața cu lipituri este extinsă, putând fi vorba de amenajări complementare S/L 6: intrări, prispe acoperite, atenanse.

Structura/Locuința S/L 7/2022 (fig. 5.1-2) identificată între 23,5/24-28,5 m (de la -0,60/-0,65 m adâncime), era alcătuită din lutuie masive de perete, cu argilă, nisip și materiale vegetale, având impresiuni de stâlpi și panouri de nuiele „țesute” paralel, și lipituri mărunte, amorfe, purtate fie spre zona interioară, fie spre sau chiar în șanțul de împrejmuire de la VSV (-0,90/-1 m). Cele mai multe lutuie se aglomerau în □26-27 b-c, probabil în dreptul unui stâlp de rezistență, dovadă a peretelui de incintă de la VSV de S/L 6 și a complexelor gospodărești.

Șanțul de împrejmuire NNE-ENE a fost surprins parțial (partea de VSV; m. 0-3). Profilul de SSE (fig. 5.3) arată că avea fundul adâncit în pantă lină, între -0,90/-1 m (m. 3) până la -1,75 m (m. 0). În umplutură, într-un sol aluvionat, brun-cenușiu închis, se găseau puține materiale ceramice, osteologice și o aglomerare de lutuie „scurse” din S/L 5 (□1-2 b, -1,05 m).

Șanțul de împrejmuire SSV-VSV identificat între m. 30 și 34,75 (-1/-1,10 m), cu fundul la 32,15-32,60 m (-2,10/-2,15 m), avea o adâncime maximă de ≈ 1 m (fig. 5.4). În umplutură, într-un sol faeozionic, se găseau fragmente ceramice, osteologice, puține piese litice (silex și piatră) tipice, lutuie „scurse” din S/L 7, aglomerate pe centrul amenajării (-1,50-1,80 m).

Cercetarea, chiar parțială, a S. VIII/2022 validează multe dintre datele stratigrafice și planimetrice dobândite anterior, iar rezultatele vor fi completate în campania viitoare.

Note

- A se vedea rapoartele privind campaniile arheologice 2016-2019 și 2021, publicate în CCAR, 2017-2022.

[Raportul 6928 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
